

Molitev uredništva: O, ljubi Bog, ne daj, da bi imeli po kronovinah, ki niso zgoraj imenovane, vročega poletja, da se ne bodo ubogi učitelji, učiteljice in otroci parili po vročih šolskih sobah! Bodi usmiljen vsaj Ti!

Dopisi.

Kranjsko.

Prvi kmetijsko-izobraževalni tečaj za učitelje za Grmu je končan. Tretji del tega tečaja se je vršil od dne 20. do vštete 22. junija t. l. Poučevala sta znana strokovnjaka g. vodja R. Dolenc in g. Fr. Gombač. Prvi je predaval o poletnem delu na vrtu in tehnični uporabi raznega sadja, a slednji pa o poletnem delu v vinogradu s posebnim ozirom na zeleno cepljenje. Podrobneje se s tem sklepnim delom prvega kmetijsko-izobraževalnega tečaja pač ne bomo pečali, ker tu bi bila vsaka beseda odveč, posebno kar se tiče predavanj. Ne motimo se, in v tem nam mora vsak udeleženc pritrčiti, da so bila vsa predavanja na višini časovnih zahtev, in pevati posebne slavospeve g. docentoma, bi se pač reklo, vodo v morje nositi. Kdor se hoče poučiti o istinitosti teh naših besed, naj gre le pri prvi priliki poslušat enega izmed teh docentov! Ne bo mu žal.

Pri tej priliki moramo pa poudarjati, da se je »tehtična stran« tega zadnjega dela imenovanega tečaja obrnila dokaj na bolje. Prvič nam je g. vodja dal priliko, napraviti izkušnjo iz kletarstva in sadjarstva v onem delu grmske šole, kjer se more edino le praktično izvršiti in drugič nam ni bilo treba posebno moledovati za skromne dijete od Poncija do Pilata kakor zadnjikrat, a slednjič so se nam izplačale dijete pri tem delu napominanega tečaja tudi za čas dohoda in odhoda na Grmu.

Na dan 22. je bila določena glavna preizkušnja iz vseh delov tega tečaja. Ta se je izvršila — upamo — v popolno zadovoljnost gospodov docentov, edino žal nam je to, zakaj ni bilo nikogar od onih, ki so bili nekako napovedani, oziroma zakaj niso poslali oni faktorji, ki so zbudili ta tečaj v življenje, svojih pooblaščenecv k glavni izkušnji. Može bi se bili prav lahko prepričali, da si boljših docentov niso mogli izbrati in da sta ta dva docenta našla poslušna ušesa in da njih besede niso padle na kamenita tla, temveč na rodovitno zemljo, ki bodo obrodile stoteren sad.

K sklepu ne moremo nikakor pozabiti preljubeznivega našega hranitelja in njegove soproge, g. A. Pintarja, gostilničarja pri Lipi v Kandiji. Gostilna g. Pintarja je vredna javne pohvale, zakaj g. Pintar nam je pripravil tako izborno hrano in to za tako ceno, da je na Dolenjskem drugje ne bi dobili. Zaradi tega pa toplo priporočamo vsemu slovenskemu učiteljstvu, ki potuje po Dolenjskem in katerega prinese korak usode v Novo mesto, da se telesno okrepča v gostilnici »pri Lipi« v Kandiji. In zbog znane solidarnosti slovenskega učiteljstva trdno upamo, da naše besede ne bodo zaman. V dokaz naše hvalečnosti in v nekaj spomin prvega kletarskega tečaja leži v gostilnici »pri Lipi« spominska knjiga, v katero blagovoli vsak v Novo mesto došli učitelj (ali učiteljica) vpisati svoje ime, kar bo nekaj viden izraz naše skupnosti.

—a.

Štajersko.

Duhovniška morala. Iz šoštanjkega okraja nam pišejo: Slučajno smo čitali te dni pismo, ki ga je poslal šoštanski župnik svoji kuharici. Bilo je to leta 1887., ko se je župnik mudil v Krapinskih Toplicah; njegova kuharica pa je pričakovala poroda, pravijo da v Celovcu. Kaj tako nesramnega ne spravi skupaj lahko kdo drugi, kakor kaka moralna propalica. Toliko svinjarij, kar jih je v omenjenem pismu nako-pičenih, ni najti v nobenem pornografičnem spisu. Toda, pustimo to, samo nekaj naj pribijemo. Med drugim piše župnik Govedič tudi sledeče: ... Če Te kdo vpraša, kdo je oče otroka, reci: ali učitelj — ali nek beamte pri Bezirksgericht, nekaj si pač namisli... Tako tedaj — učitelj naj bi v prvi vrsti trpel za grehe duhovnikov. On naj bi pred svetom veljal za grešnika, v tem, ko bi se duhovnik, ki je kriv posledice preljubeznivega občevarja s svojo kuharico, smejal v pest in še nadalje užival sladkobo življenja. Ali ni dovolj, če duhovniki (Hvala Bogu, niso vsi taki!) izrabljajo svoje prijateljstvo z učiteljstvom v to, da istim izneverjajo in zavajajo zakonske žene — glej slučaj Mažir na Koroškem — še svoj greh hočejo natveziti učiteljstvu. Če pa koga mika še več zvedeti o župniku Govediču in o njegovem početju, lahko čita v zadnjih številkah »Gorenjca« marsikaj pikantnega. Seveda se mnogo snovi ne da priobčiti v listih, ker je presvinjarska. V Šoštanju imajo obilico nesramnih pisem, ki jih je omenjeni »žegnani gospod« pisal svoji kuharici in ki jih je ona sama iz ljubosumnosti izročila javnosti.

—?—

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“, reg. zadruga z omejenim jamstvom. Dne 23. junija so podali člani načelstva svoje podpise pri sodišču, in se je prošnja za registrovanje vložila pri c. kr. deželni kot trgovinskem sodišču. Pristopi se množe. Učiteljstvo naj se z vso odločnostjo in z vsem zaupanjem zavzame za ta svoj velevažni denarni zavod.

Jubilejska samopomoč. Vse one člane, ki so še na dolgu za zadnji smrtni slučaj († Rudolf Piš), prosim, da čim prej poravnajo po poštni položnici določeni znesek. — Meseca maja in junija so pristopili k društvu: Jakob Furlan, Marija Furlan in Antonija Gale iz Ljubljane, Janko Toman iz Moravč in Janko N. Jeglič iz Rakeka. Svoj pristop je oglasila še Valentina Kaukler iz Ptuja ter Konrad Busle s soprogo iz Metlike. — Agitirajte za pristop. Čim več nas bo, tem krepkejša se bo društvo razvijalo.

Fr. Ks. Trošt,
t. č. predsednik.

Uradna konferenca novomeškega okraja bo dne 14. julija t. l. ob 9. uri v Šmihelu pri Rudolfovem. — Pred konferenco ob pol 9. uri ali takoj po konrerenci bo imelo »Učiteljsko društvo za novomeški okraj« svoj občni zbor s sledečim vzporedom: 1. Poročilo odbora. 2. Račun za l. 1904. 3. Sprejemanje novih članov, ki jih še mnogo pogrešamo. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti.

Ante Požar,
predsednik.

Iz društva za zgradbo učiteljskega konvikta. Odbor tega društva je imel dne 11. rožnika svojo drugo sejo, ki jo otvori t. č. tajnik, g. Juraj Režek z naznanilom, da se je pri prvi seji voljeni predsednik, g. Josip Cepuder, odpovedal tej časti. Pri novi volitvi je bil izvoljen predsednikom

dosedanji I. podpredsednik, g. Jakob Furlan, I. podpredsednik je postal g. Josip Cepuder in II. podpredsednik pa g. Luka Jelenc.

Novoizvoljeni predsednik, g. Jakob Furlan, izjavi, da dragevolje prevzame to častno mesto ter si bo z vsemi svojimi močmi prizadeval, delovati v korist društva. G. predsednik dá najprvo besedo društvu tajniku, ki poroča, da se je odbor obrnil na vsa kranjska okrajna učiteljska društva s prošnjo, da v korist društva prirejajo koncerte, nabirajo prispevkov ob priliki okrajnih učiteljskih konferencij ter pristopijo k društvu kot pokrovitelji z 200 kronami.

K besedi se oglasi društveni blagajnik, g. Jakob Dimnik, ki poroča, da sta se do zdaj oglašili že dve društvi, ki postaneta pokrovitelj »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta«, in sicer naša »Zaveza« in pa »Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj«. Upajmo, da pridejo za tema dvema društvoma še vsa druga učiteljska društva.

Blagajnik poroča dalje, da je »kolekto poštne znamke«, ki jo je izprva za poizkušnjo na svoje ime pričel, zdaj otvoril v imenu odbora ter dal dotično prošnjo tiskati v 500 izvodih. Odbor vzame to naznanilo blagajnikovo odobruje na znanje, ker stoji na stališču, da ima vsak odbornik pravico in tudi dolžnost, bodisi kakorkoli že pridobivati gmotnih prispevkov za konvikt.

Blagajnik pravi dalje, da je s »kolekto poštne znamke« največ angaževal učiteljstvo, da ima pa v delu zopet nov vir nabiranja denarja, ki bo pa naslovljen edinole na učiteljske prijatelje. Učiteljstvo bo moralo pa blagajnika pri tem nabiranju podpirati s tem, da mu bo na njegovo prošnjo pošiljalo natančne naslove učiteljskih prijateljev iz posameznih krajev. To nabiranje se bo vršilo potom poštne črke ter je v ta namen že vložil v pošto hranilnico 100 kron.

Društveni blagajnik predlaga dalje, da se odbor obrne s prošnjo na vse slovenske posojilnice in hranilnice, da bi po zgledu »Vrhnjske posojilnice« vlagale vsaka vsako leto primeren znesek v svoji posojilnici, oziroma hranilnici na ime: »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani.« To nalaganje v korist konvikta naj se vrši toliko let, da pridemo do zgradbe, in takrat se pa vsa naložena glavica z obrestmi vred izplača našemu društvu. Tako bo storila tudi »Vrhnjska posojilnica«, ki ima v ta namen naloženih že 206 K 64 h. Odbor sprejme enoglasno ta predlog, tajnik Juraj Režek se pa poveri, da sestavi to prošnjo ter jo predloži odboru.

Na blagajnikov predlog se je sklenilo tudi, prositi prispevkov, oziroma podpore za konvikt občinski svet ljubljanski, Kranjsko hranilnico in nekatere imovitejše rodoljube.

Blagajnik naznani dalje, da je »Narodna Tiskarna« v Ljubljani darovala letos konviktu 150 K in tvrdka M. Grubbauer v Lincu pa 200 K z izjavo, da kolikor več odjemalcev bo imela, toliko večji bo tudi vsakoletni dar za konvikt. Odbor vzame to naznanilo radostno na znanje ter sklene, obema dobrotnikom se zahvaliti pismeno, »Narodno Tiskarno« in pa Grubbauerjeve šolske zvezke pa tem potom kar najtopleje priporoča učiteljstvu.

Predsednik Jakob Furlan poroča, da je učiteljski profesor Rudolf Peerz spisal v korist zgradbi »Lehrerheim im Süden« prav lično knjižico z naslovom: »Ein Tag, ein Jahr im Leben des Kaisers.« Papir za to knjižico je darovala papirnica v Vevčah in tiskala jo je pa brezplačno tiskarnica Bamberg-Kleinmayrova. Pisatelj je preskrbel tudi slovenski prevod te knjižice, in sicer jo je preložil na slovenski jezik vadniški učitelj Ivan Krulec. Slovenski prevod sta darovala pisatelj in prelagatelj »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.« Odbor vzame to naznanilo z veseljem na znanje ter sklene pisatelju in prelagatelju se pismeno zahvaliti za ta dar, knjižico pa založiti v korist učiteljskemu konviktu. »Narodna Tiskarna« se bo naprosila, da tiska knjižico brezplačno in tvrdka M. Grubbauer v Lincu pa, da nam dá v ta namen potrebni papir zastoj.

Odbornik Janko Likar predlaga, da bi se društvena desetletnica proslavila letos o Božiču, na predvečer običnega zbora »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« z

velikim koncertom z vojaško godbo*). Odbor soglasno pri-trdi temu predlogu. Na predlog društvenega blagajnika se izvoli v ta namen »koncertni odsek«, v katerem so gg. Janko Likar, predsednik in oba podpredsednika (J. Furlan, Josip Cepuder in Luka Jelenc). Ta odsek se bo pomnožil najprvo s tukajšnjimi učitelji-pevovodji, ti so gg.: Anton Razingar, Josip Pavčič, Pavel Gorjup in Al. Sachs. Pozneje se bodo povabili k temu odseku tudi priznani učitelji-pevci in pevovodje izven Ljubljane.

»Koncertni odsek« je imel dne 18. rožnika svojo prvo sejo.

Odbor je sklenil dalje, prositi vsa tukajšnja pevska društva (»Glasbeno Matico«, »Ljubljano« in »Slavca«), pri katerih sodelujejo zgoraj imenovani pevovodje, da prirede vsako po en koncert na korist učiteljskemu konviktu.

Odbornik Fr. Gärtner omeni sklepa zadnjega običnega zbora, ki se tiče loterije na korist učiteljskemu konviktu. Blagajnik J. Dimnik predlaga, naj se izvoli v ta namen poseben loterijski odsek. Odbor se strinja s tem predlogom ter so bili izvoljeni v ta odsek gg.: J. Dimnik, Fr. Gärtner in J. Režek. Prva naloga »loterijskega odseka« je, informovati se o prireditvi take loterije pri odboru »Učiteljskega doma« v Zagrebu in pri društvu »Lehrerhausverein« na Dunaju. »Loterijski odsek« je poveril odbornika Fr. Gärtnerja, da stopi takoj v pismo zvezo z imenovanimi društvoma, blagajnika J. Dimnika pa, da pozve pri odboru »Glasbene Matice«, kako se prirejajo take loterije.

Blagajnik J. Dimnik predlaga, da postane naše društvo član »Hranilnice in posojilnice učiteljskega konvikta«, in sicer za zdaj s petimi deleži po 50 kron. Sprejeto soglasno.

Ker ni bilo nobenega predloga več, zaključil predsednik sejo, in razšli smo se z veselo zavestjo, da smo precej pospešili zgradbo učiteljskega konvikta ter storili dobro delo v korist učiteljskim sirotam in otrokom.

—mn—

Štajersko.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje dne 3. julija t. l. na Ljubnem ob 10. uri dopoldne. Vzpored: 1. Pozdrav predsednikov. — 2. Zadnji zapisnik. — 3. Poročilo o »Zavezinem« zborovanju v Postojni. — 4. Načrt za spisovanje krajevnih kronik. Razpravlja g. Kocbek. — 5. Predlogi in nasveti.

Glede kosila je pravočasno javiti nadučitelju na Ljubnem, g. Wudlerju.

Odbor.

Savinsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 16. jun. na Polzeli. Zborovanja se je udeležilo 24 članov našega društva, t. j. 88% vseh učit. oseb vranskega okraja. Kot gosta sta se udeležila zborovanja tudi upokojeni nadučitelj g. Koderman ter sin g. jurist Koderman. Najprej se je vršil občni zbor. G. predsednik Farčnik je vse navzoče presrečno pozdravil ter nato v kratkih besedah narisal delovanje društva v preteklem letu. Zborovanj je bilo 6 s tremi predavanji.

Zborovanja so bila dobro obiskana. Nato je prečital g. tajnik zapisnik zadnjega zborovanja, g. blagajnik je pa poročal o stanju društvene blagajnice. Nato je bil enoglasno izvoljen stari odbor namreč: Predsednik: g. Farčnik — Polzela, podpredsednik: g. Lorber — Braslovče, tajnik: g. Karničnik — Polzela, blagajnik: g. Kramar — Vransko.

G. Pečovnik je poročal o zborovanju »Zaveze« v Postojni ter je žel zato zaslužen pohvalo. G. Zotter je nasvetoval, naj bi se delalo na to, da se v prihodnje globe zaradi šolskih zamud naklonijo fondom za šolarske kuhinje, da bo ljudstvo potem vedelo, kam se obrne oni denar, medtem ko sedaj marsikdo misli, da si denar razdeli učiteljstvo.

Vnela se je tudi debata zaradi vročinskih počitnic. Ker so bila mnenja glede tega različna, smo naprosili našega zastopnika v okr. šolskem svetu, da se o tej reči natančno informira.

Na novo sta pristopila k društvu g. Bizjak — Vransko in g. Fischer — St. Pavel.

Prihodnje zborovanje se vrši dne 24. julija na Vranskem.

*) Zakaj ne z društvom.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo. Poročati mi je o zadnjih dveh zborovanjih.

Pri Sv. Frančišku se je vkljub neugodnemu vremenu zbralo lepo število članov in 3 učiteljske soproge kot gosti. Obravnavale so se zadeve lokalnega pomena, razni dopisi in g. Praprotnik je poročal o »Lehrerbundovem« zborovanju prav obširno in jasno. Tudi o »Zvezi slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic« se je razpravljalo in so navzoči sklenili vztrajati še na svojem prvotnem stališču glede te zadeve. Nato je tajnik prečital iz društvene spominske knjige letno poročilo za l. 1904. Pri točki »Predlogi in nasveti« se je vnela živahna debata o neki skrajno lokalni zadevi in se je sprejela soglasno resolucija: »Učiteljsko društvo gornjegrajskega okraja protestira najodločneje proti temu, da bi člani učiteljskega društva objavljali neosnovane napade na šolske oblasti.«

»Majalis« smo praznovali v Sv. Janžu pri Rečici v priznani dobri gostilnici pri Korenu.

Lepo pomladansko vreme je zbudilo marsikaterega zaspance in zaspanko ter jih privedlo v krog tovarišev in tovarišic. Žal, da ni zdramilo vseh!

Predsednik je naznanjal o raznih društvenih zadevah in tudi javil, da je načelnštvo društva vložilo pri okr. zastopu prošnjo, naj bi ta korporacija ustanovila nekaj štipendij za učiteljske, ki bi se zavezali služiti pozneje v tem okraju. Ta zadeva še ni rešena. Nadalje je predsednik storil korake zavoljo odprave 3. plač. razreda. Po prečitani zapisnika zadnjega zborovanja je predlagal prizadeti tovariš, naj se zadnjič sklenjena resolucija ovrže, oziroma prekliče. Govorilo se je mnogo o tej točki in so se razen predlagatelja izrekli vsi navzoči, da omenjena resolucija ostane neizpremenjena, kakor se je zadnjič sklenilo.

Nadučitelj g. Kocbek je razpravljal o svojem potovanju v Norimberk k šolsko-higijeničnemu kongresu in nazaj. Zanimivo potovanje je napravil skozi Koroško, Tirolsko, Bavarsko, Saksonsko, Češko, Solnograško i. t. d. Povsod si je ogledal važnejše znamenitosti, zlasti one, ki so učitelstvu mar. Četudi je predavatelj govoril skoro dve uri, vendar so ga navzočniki z vidnim zanimanjem poslušali in se mu končno z burno živahnostjo zahvalili za poročilo.

G. Šijanec je bil o Veliki noči navzoč pri »Zvezinem« shodu v Celju ter je o istem povedal svoje vtiske in mnenje. Sklene se spodnještajerski »Zvezi« pristopiti kot član.

Za Postojno sta se izvolila delegata, nakar je g. Praprotnik govoril o nabiranju narodnih pesmi, g. Armič pa je razkazoval nove vrste panj za šolske namene.

Po zborovanju se je zbrano učitelstvo v ožjem krogu še do večera zabavalo in se je marsikatera zadeva še sprožila in premostrivala.

Za Horvateka se je nabralo nekaj čez 12 K.

Omeniti mi je, da sta pri predzadnjem zborovanju društvu pristopila kot člana: g. J. Supanek, c. kr. okraj. šol. nadzornik, in gospica Stefka Einspieler, učiteljica v Novi Štifti; pri zadnjem pa gospici Bašelj in Uderman, učiteljici na Ljubnem, in gospica Kališ, učiteljica v Gor. gradu. Zadnjega zborovanja se je udeležil tudi učitelj g. Čulek, član »celjskega učit. društva« kot gost.

Šentlenartsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 13. pret. m. pri Sv. Lenartu v Slov. gor. G. predsednik pozdravi s presrčnimi besedami zborovalce, posebej pa še gospoda nadzornika dr. J. Bezjaka, ki je prihitel iz Maribora, da nas pouči o kateremkoli šolsko-pedagoškem vprašanju.

Po odobrenju zapisnika se prečita odgovor g. urednika »Učit. Tov.« v 12. šte. istega lista glede dopisov. Odgovor se vzame na znanje, g. poročevalcu pa se izreče zaupanje in zahvala.

Zatem predava g. nadzornik dr. Bezjak o računstvu. Izvolil si je številni krog 1—100, in od tega zopet le peto stopnjo, t. j. uporabo. Poudarjal je, da imajo učenci pri računstvu vse premalo spretnosti in sigurnosti. Ti dve lastnosti si mora prisvojiti učenec v nižjih razredih, zakaj temelj mora biti trden. Da se to dožene, je potrebno pri računstvu vedno in vedno vaje, vaje, vaje, in to zopet predvsem v šte. krogu do 100. Pri drugih predmetih pomaga asociacija,

da si učenec snov zapomni; pri računstvu pa tega ni, vsaj v toliki meri ne. Učenec dostikrat mehanično in brezmiselno pove n. pr. koliko je 5+4; ako pa ne zna, mu razloži učitelj s pomočjo raznih učil nalog, dokler učenec ne shvata operacije. Kako je torej postopati pri vaji? Dosedaj navadno učitelj vpraša, n. pr.: »Koliko je 1+1? A!« »Koliko je 15—3? B!« »Koliko je 4×5? C!« itd., torej vsakemu učencu novo nalogo. Kako je to utrudljivo! Pri indirektnem pouku se poslužuje učitelj knjige. Ko učenec nekaterekrat izvrši eno in isto nalogo, si končno rezultate zapomni kakor sledijo po vrsti. Ako pa vprašaš učenca kak račun iste naloge izven vrste, pa ti ga ne bo znal. Pri seji je treba mnogo in raznovrstnih kombinacij. Teh pa ne more nuditi ne učitelj ne knjiga v toliki meri, kakor je to za učence potrebno, ker: 1. učitelj mora vedno iznova vprašati in se s tem utruditi; 2. ne reši dovolj slučajev in 3. zadenemo tudi v računicah na razne zapreke. Kaj je torej storiti? G. predavatelj nam je nato pokazal dva številčnika. S pomočjo prvega številčnika (Zifferblatt), ki služi računanju od 1—10, je mogoče učencem izvršiti 2800 kombinacij; s pomočjo drugega številčnika pa, ki je razširjen do 100, je mogoče izvršiti 340.000 nalog, kakor je to izračunal izumitelj teh tabel sam. Številčnika sta uporabna pri računanju s celimi števili vseh štirih računskih operacij. Njiju namen je, in to je glavna stvar, nuditi učitelju priliko, da izvrši v kratkem času mnogo nalog z majhnim trudom. Pri indirektnem pouku in domačih nalogah dobi učenec ista številčnika en miniature v roko, da po njih lahko sam računa. Kdor si hoče zmanjšati trud v šoli in si zagotoviti uspeh v računanju, temu priporočamo ta številčnika; dobta se pri: Emil Thum, meščanski učitelj, St. Joachimstal Zg. Češko. Cena 3/20 K in ena knjiga kot pojasnilo k tabelam 1 K. — G. predsednik se zahvali g. nadzorniku za poučno in zanimivo predavanje, ki ga je zbrano učitelstvo poslušalo z vidnim zanimanjem. Društveniki sklenejo, da bodo vplivali na pristojne okr. šol. svete, da si vsaka šola omisli enaka številčnika. —

G. Klemenčič vpraša g. nadzornika, kako bi bilo mogoče znižati cene slov. šol. knjig? G. nadzornik je mnenja, da bi bilo to le mogoče po vplivu na pristojno mesto od kake večje korporacije, n. pr. »Zaveze«, dež. učit. društva itd.

Glede III. plač. razreda se sklene, da odpošlje društvo eno peticijo, a v domači župniji naj dotično učitelstvo izposluje peticije od občin. — G. L. Šijanec vpraša g. predsednika, kaj misli društvo ukreniti glede pristopa k »Zvezi«? G. predsednik Maurič pravi, da ni dobil nikakega poziva od vodstva »Zveze«; sploh pa bo razgovor o tej točki pri prihodnjem zborovanju dne 3. julija pri Sv. Lenartu.

Pri skupnem obedu se še enkrat zahvali g. predsednik g. nadzorniku za njegov trud, nakar ta odgovarja, da se vsakokrat drage volje odzove vsakemu povabilu, če mu je le mogoče.

Književnost in umetnost.

Popotnik ima v 6. številki to-le vsebino: 1. Ivan Margerle: Nekateri novejši pojavi na našem šolskem polju. — 2. D. P. Lipa. — 3. A. Maier: Desetinski ulomki. — 4. Ivan Šega: Pedagoški utrinki. — 5. Književno poročilo. — 6. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

»**Zvonček**« ima v 7. številki to-le vsebino: 1. Anica, samotna rožica. Cvetko Slavin. Pesmi. — 2. Kresnice. Cvetko Slavin. Pesem. — 3. Ujel ga je! Mirko G-j. Povest. — 4. V svobodnih urah. Kompoljski. Povest s podobo. — 5. General Laudon. Fr. N. Zgodovinski spis s podobo. — 6. Zaklad smo šli iskat. C. Jor. Povest. — 7. Mihčev Jurček. Borisov. Pesem. — 8. Ah, kako lepo dišel Podoba. — 9. O kresu. F. G. Hrastničan. Povest. — 10. Spet zazelenel je log! Strninski. Pesem. — 11. Pouk in zabava. Tvoj angel. Iv. Kiferle. Uglasbena pesem. — Bogat berač. — Največja poštna znamka. — Največja knjiga na svetu. — Živali v ognju. — Ali znajo živali šteti? — Koli-

Gornjegrajsko učiteljsko društvo. Poročati mi je o zadnjih dveh zborovanjih.

Pri Sv. Frančišku se je vkljub neugodnemu vremenu zbralo lepo število članov in 3 učiteljske soproge kot gosti. Obravnavale so se zadeve lokalnega pomena, razni dopisi in g. Praprotnik je poročal o »Lehrerbundovem« zborovanju prav obširno in jasno. Tudi o »Zvezi slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic« se je razpravljalo in so navzoči sklenili vztrajati še na svojem prvotnem stališču glede te zadeve. Nato je tajnik prečital iz društvene spominske knjige letno poročilo za l. 1904. Pri točki »Predlogi in nasveti« se je vnela živahna debata o neki skrajno lokalni zadevi in se je sprejela soglasno resolucija: »Učiteljsko društvo gornjegrajskega okraja protestira najodločneje proti temu, da bi člani učiteljskega društva objavljali neosnovane napade na šolske oblasti.«

»Majalis« smo praznovali v Sv. Janžu pri Rečici v priznani dobri gostilnici pri Korenu.

Lepo pomladansko vreme je zbudilo marsikaterega zaspance in zaspanko ter jih privedlo v krog tovarišev in tovarišic. Žal, da ni zdramilo vseh!

Predsednik je naznanjal o raznih društvenih zadevah in tudi javil, da je načelnštvo društva vložilo pri okr. zastopu prošnjo, naj bi ta korporacija ustanovila nekaj štipendij za učiteljske, ki bi se zavezali služiti pozneje v tem okraju. Ta zadeva še ni rešena. Nadalje je predsednik storil korake zavoljo odprave 3. plač. razreda. Po prečitanih zapisnika zadnjega zborovanja je predlagal prizadeti tovariš, naj se zadnjič sklenjena resolucija ovrže, oziroma prekliče. Govorilo se je mnogo o tej točki in so se razen predlagatelja izrekli vsi navzoči, da omenjena resolucija ostane neizpremenjena, kakor se je zadnjič sklenilo.

Nadučitelj g. Kocbek je razpravljal o svojem potovanju v Norimberk k šolsko-higijeničnemu kongresu in nazaj. Zanimivo potovanje je napravil skozi Koroško, Tirolsko, Bavarsko, Saksonsko, Češko, Solnograško i. t. d. Povsod si je ogledal važnejše znamenitosti, zlasti one, ki so učitelstvu mar. Četudi je predavatelj govoril skoro dve uri, vendar so ga navzočniki z vidnim zanimanjem poslušali in se mu končno z burno živahnostjo zahvalili za poročilo.

G. Šijanec je bil o Veliki noči navzoč pri »Zvezinem« shodu v Celju ter je o istem povedal svoje vtiske in mnenje. Sklene se spodnještajerski »Zvezi« pristopiti kot član.

Za Postojno sta se izvolila delegata, nakar je g. Praprotnik govoril o nabiranju narodnih pesmi, g. Armič pa je razkazoval nove vrste panj za šolske namene.

Po zborovanju se je zbrano učiteljstvo v ožjem krogu še do večera zabavalo in se je marsikatera zadeva še sprožila in premotrivala.

Za Horvateka se je nabralo nekaj čez 12 K.

Omeniti mi je, da sta pri predzadnjem zborovanju društvu pristopila kot člana: g. J. Supanek, c. kr. okraj. šol. nadzornik, in gospica Stefka Einspieler, učiteljica v Novi Štifti; pri zadnjem pa gospici Bašelj in Uderman, učiteljici na Ljubnem, in gospica Kališ, učiteljica v Gor. gradu. Zadnjega zborovanja se je udeležil tudi učitelj g. Čulek, član »celjskega učit. društva« kot gost.

Šentlenartsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 13. pret. m. pri Sv. Lenartu v Slov. gor. G. predsednik pozdravi s presrčnimi besedami zborovalce, posebej pa še gospoda nadzornika dr. J. Bezjaka, ki je prihitel iz Maribora, da nas pouči o kateremkoli šolsko-pedagoškem vprašanju.

Po odobrenju zapisnika se prečita odgovor g. urednika »Učit. Tov.« v 12. šte. istega lista glede dopisov. Odgovor se vzame na znanje, g. poročevalcu pa se izreče zaupanje in zahvala.

Zatem predava g. nadzornik dr. Bezjak o računstvu. Izvolil si je številni krog 1—100, in od tega zopet le peto stopnjo, t. j. uporabo. Poudarjal je, da imajo učenci pri računstvu vse premalo spretnosti in sigurnosti. Ti dve lastnosti si mora prisvojiti učenec v nižjih razredih, zakaj temelj mora biti trden. Da se to dožene, je potrebno pri računstvu vedno in vedno vaje, vaje, vaje, in to zopet predvsem v šte. krogu do 100. Pri drugih predmetih pomaga asociacija,

da si učenec snov zapomni; pri računstvu pa tega ni, vsaj v toliki meri ne. Učenec dostikrat mehanično in brezmišelnost pove n. pr. koliko je 5+4; ako pa ne zna, mu razloži učitelj s pomočjo raznih učil nalog, dokler učenec ne shvata operacije. Kako je torej postopati pri vaji? Dosedaj navadno učitelj vpraša, n. pr.: »Koliko je 1+1? A!« »Koliko je 15—3? B!« »Koliko je 4×5? C!« itd., torej vsakemu učencu novo nalogo. Kako je to utrudljivo! Pri indirektnem pouku se poslužuje učitelj knjige. Ko učenec nekaterekrat izvrši eno in isto nalogo, si končno rezultate zapomni kakor sledijo po vrsti. Ako pa vprašaš učenca kak račun iste naloge izven vrste, pa ti ga ne bo znal. Pri seji je treba mnogo in raznovrstnih kombinacij. Teh pa ne more nuditi ne učitelj ne knjiga v toliki meri, kakor je to za učenca potrebno, ker: 1. učitelj mora vedno iznova vprašati in se s tem utruditi; 2. ne reši dovolj slučajev in 3. zadenemo tudi v računicah na razne zapreke. Kaj je torej storiti? G. predavatelj nam je nato pokazal dva številčnika. S pomočjo prvega številčnika (Zifferblatt), ki služi računanju od 1—10, je mogoče učencem izvršiti 2800 kombinacij; s pomočjo drugega številčnika pa, ki je razširjen do 100, je mogoče izvršiti 340.000 nalog, kakor je to izračunal izumitelj teh tabel sam. Številčnika sta uporabna pri računanju s celimi števili vseh štirih računskih operacij. Njiju namen je, in to je glavna stvar, nuditi učitelju priliko, da izvrši v kratkem času mnogo nalog z majhnim trudom. Pri indirektnem pouku in domačih nalogah dobi učenec ista številčnika en miniature v roko, da po njih lahko sam računa. Kdor si hoče zmanjšati trud v šoli in si zagotoviti uspeh v računanju, temu priporočamo ta številčnika; dobta se pri: Emil Thum, meščanski učitelj, St. Joachimstal Zg. Češko. Cena 3/20 K in ena knjiga kot pojasnilo k tabelam 1 K. — G. predsednik se zahvali g. nadzorniku za poučno in zanimivo predavanje, ki ga je zbrano učiteljstvo poslušalo z vidnim zanimanjem. Društveniki sklenejo, da bodo vplivali na pristojne okr. šol. svete, da si vsaka šola omisli enaka številčnika. —

G. Klemenčič vpraša g. nadzornika, kako bi bilo mogoče znižati cene slov. šol. knjig? G. nadzornik je mnenja, da bi bilo to le mogoče po vplivu na pristojno mesto od kake večje korporacije, n. pr. »Zaveze«, dež. učit. društva itd.

Glede III. plač. razreda se sklene, da odpošlje društvo eno peticijo, a v domači župniji naj dotično učiteljstvo izposluje peticije od občin. — G. L. Šijanec vpraša g. predsednika, kaj misli društvo ukreniti glede pristopa k »Zvezi«? G. predsednik Maurič pravi, da ni dobil nikakega poziva od vodstva »Zveze«; sploh pa bo razgovor o tej točki pri prihodnjem zborovanju dne 3. julija pri Sv. Lenartu.

Pri skupnem obedu se še enkrat zahvali g. predsednik g. nadzorniku za njegov trud, nakar ta odgovarja, da se vsakokrat drage volje odzove vsakemu povabilu, če mu je le mogoče.

Književnost in umetnost.

Popotnik ima v 6. številki to-le vsebino: 1. Ivan Margerle: Nekateri novejši pojavi na našem šolskem polju. — 2. D. P. Lipa. — 3. A. Maier: Desetinski ulomki. — 4. Ivan Šega: Pedagoški utrinki. — 5. Književno poročilo. — 6. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

»Zvonček« ima v 7. številki to-le vsebino: 1. Anica, samotna rožica. Cvetko Slavin. Pesmi. — 2. Kresnice. Cvetko Slavin. Pesem. — 3. Ujel ga je! Mirko G-j. Povest. — 4. V svobodnih urah. Kompoljski. Povest s podobo. — 5. General Laudon. Fr. N. Zgodovinski spis s podobo. — 6. Zaklad smo šli iskat. C. Jor. Povest. — 7. Mihčev Jurček. Borisov. Pesem. — 8. Ah, kako lepo dišel Podoba. — 9. O kresu. F. G. Hrastničan. Povest. — 10. Splet zazelenele loge! Strninski. Pesem. — 11. Pouk in zabava. Tvoj angel. Iv. Kiferle. Uglasbena pesem. — Bogat berač. — Največja poštna znamka. — Največja knjiga na svetu. — Živali v ognju. — Ali znajo živali šteti? — Koli-

krat in kako dolgo bje stolpna ura na leto? — Kako sušimo mokre črevlje? — Kako spe Japonci. — Draga cvetica. — Dolga brada. — Navadna muha. — Dragoceni golobi — Ruski car in pisma. — Pajki. — Navadna pajčevina. — Petrolej. — Računski nalogi. S. P. — Rešitev.

Odbor „Matiče Slovenske“ je izvolil v seji dne 28. marca t. l. odsek, ki naj pripravi vse, kar je treba za izdavo »tehničnega nemško-slovenskega slovarja«. V ta namen se obrača ta odsek do vseh, ki so morda že nabirali ali še nabirajo tehnične izraze bodisi med narodom bodisi po tiskovinah — s prošnjo, da mu blagovolijo svoje zbirke dati na razpolaganje ali mu vsaj naznaniti, kakšne zbirke imajo t. j. v kakšne tehnične stroke spadajoče in kako obširne, in ali bi jih bila volja nabrano gradivo v porabo prepustiti »Slovenski Matici« za slovar, ki se ima o svojem času izdati. Dopisi, tihoči se te stvari in zbirke naj se pošiljajo »Slovenski Matici« v Ljubljano. Pripravljalni odsek za izdavo tehničnega slovarja.

Kirdžali. Podonavska povest. Poljski spisal Mihael Čajkovski. (Drugi popravljeni natisk.) »Slovanska knjižnica«, snopič 134—137. V Gorici 1904. Natisnila in založila »Goriška Tiskarna« A. Gabršček. — Slovečo Čajkovskega povest, ki vnema zlasti mlado kri do sanjavega entuziazma, imamo sedaj v drugem natisku. Prepričani smo, da si pridobi mnogo navdušenega čitateljstva!

„**Sv. Ahacij**“ in „**Mučenci**“ je naslov knjigama, ki ju je izdala »Družba sv. Cirila in Metoda« v svojo korist in mladim Slovencem in Slovenkam v veselo duševno razvedrilo. Prvo je spisal vrli župnik Ivan Vrhovnik, drugo pa Hrvat Milutin Mayer. Obe naj doneseta čitajočemu občinstvu mnogo moralnega in naši šolski družbi obilo materialnega dobička!

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Ivan Lapajne, učitelj v Cerkljah na Gorenjskem 70 K 6 h, čisti dohodek veselice, katero je priredilo cerkljansko učiteljstvo dne 19. junija v Cerkljah na Janko Vavknovem vrtu. — G. F. Omersa, trgovec in posestnik v Kranju, povodom praznovanja 40letnega jubileja 20 K; g. S. Skulj, nadučitelj v St. Janžu, nabral v veselji družbi na vinskem malkovcu z geslom: »Sola — bodočnost« 5 K 80 h; gđc. Kristina Demšar, učiteljica v Šmartnem pri Litiji 11 K, katere sta darovala dva, ko sta bratovščino pila, namesto »štetana« vina. Živili darovalci in nasledniki!

J. Dimnik,
blagajnik.

Kolekta poštih znamk za učiteljski konvikt. Zadnje dni so došle blagajniku zopet tri kolekte in sicer po ena iz postojinskega in radovljiskega okraja, ena pa iz »Čoklarije« v ljubljanski okolici, katera je pa bila opremljena še s pošto nakaznico, vredno 13 K. Živelci »Čoklarji« in drugi darovalci! Kdor želi tiskanih »kolekt«, jih lahko dobi pri blagajniku Dimniku. Gibati so se začeli tudi na Štajerskem. Prav tako!

—mn—

Nagrobni spomenik pokojnemu Črnologarju odkrijejo dne 7. julija ob 9. uri zjutraj v Šmarju pod Ljubljano z mašo in nagrobnim govorom. Zaradi neugodne zveze vlakov bo že ob 11. uri skupno skromno kosilo, za katero se je zglasiti pri g. nadučitelju Simonu Punčahu v Šmarju vsaj do 6. julija in bo stalo 1 K 10 h.

Osebnosti na Štajerskem. Učiteljica na Teharjih pri Celju, Olga Sittig, je postala meščanska učiteljica v Judenburgu; za nadučitelja v Kapli je imenovan Jos. Widmoser, dosedaj učitelj v Marenbergu. Stalne učiteljice so postale: Adela Fabiani od Sv. Andraža v Leskovicah za Loče, Roza Lapajne v Cirkovicah in Eliza Kukovec v Stoprcih. Službi menjati se je dovolilo učiteljici Ljudmili Mesar v Dramljah z učiteljico Pavlino pl. Zierfeld v Reki-Straži pri Tolminu.

Osebnosti. G. Fr. Kopitar iz Čateža je imenovan za nadučitelja v Stopčah.

Nova šola. Deželni šolski svet kranjski je odredil, da ustanove na Malenskem vrhu v Poljanski dolini enorazrednico.

Razširjena dekliška šola. Deželni šolski svet je dovolil, da se razširi štirirazredna dekliška šola v Kranju s prihodnjim šolskim letom v petrazrednico in potem sukcesivno dalje. Klerikalci so delali tej razširitvi silne zapreke, a k sreči — zaman!

Karel pl. Stremayer. V starosti 71 let je 22. pret. m. popoldne umrl dr. Karel pl. Stremayer. Rojen je bil v Gradcu. Leta 1849. je bil izvoljen v frankobrodski parlament, kjer se je pridružil vsenemški stranki. Načelom stranke je ostal vedno zvest in zlasti Slovenci smo to bridko občutili. L. 1861. je bil Stremayer izvoljen v štajerski dež. zbor in v dež. odbor, leta 1868. pa ga je Giskra poklical v ministrstvo notranjih del. Naučni minister je postal v Hasnerjevem ministrstvu in ostal na tem mestu tudi v ministrstvu grofa Potočkega. Po Hohenwartovi epizodi je prišel Stremayer zopet na krmilo in bil v Auerspergovem kabinetu od l. 1871. do leta 1879. naučni minister. V tej dobi je izvršil sicer zaslužno delo, to je reformo konfesionalnih zakonov — žal, da je velik del tega dela ostal samo na papirju. Stremayer je imel nalogo, prepričati cesarja, da se je zaradi proklamacije papeževe nezmotljivosti bistvo rimske cerkve izpremenilo, in opravil je to nalogo tako dobro, da je vlada odpovedala konkordat. Takrat je po vsi Avstriji zavladalo nepopisno veselje. Slovencem je bil Stremayer v narodnem oziru skrajno sovražen. To je posebno pokazal, ko je po Hohenwartu prišel zopet do oblasti. Tudi slovenske profesorje je Stremayer kruto preganjal in s cinično odkritostjo rekel, da so slovenski profesorji najboljši, kadar so sto milj od svoje domovine. Od l. 1879. se ni Stremayer več udeleževal političnega življenja.

Možitev učiteljic. Na neko pritožbo je upravno sodišče izjavilo, da je poroko učiteljice, izvršeno brez dovoljenja kompetentnih oblasti, smatrati za prostovoljni izstop iz službe.

Izpod Triglava nam piše prijatelj: V radovljiskem okraju prirede jeseni sadno razstavo. Odbor v ta namen je izvoljen in prične takoj z delom. Da pri izvolitvi odbora niso mogli prezreti učiteljev, je umljivo, ker je znano, da so nekateri v okraju izvrstni sadjarji. In res je izmed 21 izvoljenih 8 odbornikov našega stanu. Podpredsedništvo, tajništvo in blagajništvo je v rokah učiteljev in tudi druga važna mesta v raznih odsekih zavzemajo naši tovariši. Pač res: učitelji so povsod zraven, kjer je dovolj dela. Da bi to dejstvo mero-dajni krogi tudi primerno uvaževali!

Ministrstvo za vojno mornarico. Dunajski listi pišejo o nameri, da bi se sedanja sekcija za vojno mornarico na vojnem ministrstvu izpremenila v samostalno ministrstvo vojne mornarice. Sterneck je delal na to, da bi se osnovalo posebno ministrstvo za mornarico. Ker pa kani sedanji poveljnik mornarice, baron Spaun, oditi kmalo v pokoj, bi postal minister mornarice najstarejši aktivni mornarski častnik, in ta je nadvojvoda Karel Štefan. Po drugi strani pa se dementuje ta vest. — Najbrže pa bo resnična. Saj store za vojaštvo vse, kar hočejo, a za šolstvo — nič!

Z lga nam pišejo: Dne 20. rožnika t. l. je umrl na Krementci pri Igu g. Anton Kraljič v 77. letu svoje dobe. Pokojni je bil 24 let član krajnega šolskega sveta, več let občinski odbornik in član cestnega odbora. Sej krajnega šolskega sveta se je vedno udeleževal ter bil sploh prijatelj šoli in šolski mladini, ki se je udeležila z učiteljstvom pogreba dne 22. rožnika. V znak naklonjenosti do šole, je volil pokojni za ubožne učence znesek 100 K. Bodi prijaznemu možu blag spomin!

Z Vidma ob Savi nam pišejo: Naša šolska efektna loterija prav dobro napreduje. Srečke se še dobijo po kroni. V kratkem začne loterijski odbor sestavljati listo dobitkov. Tiste trgovce, tvorničarje, obrtnike in posestnike, ki hočejo konkurirati s svojim blagom, opozarjamo, naj blagovolijo vpslati cenike na loterijski odbor na Vidmu.

krat in kako dolgo bje stolpna ura na leto? — Kako sušimo mokre črevlje? — Kako spe Japonci. — Draga cvetica. — Dolga brada. — Navadna muha. — Dragoceni golobi — Ruski car in pisma. — Pajki. — Navadna pajčevina. — Petrolej. — Računski nalogi. S. P. — Rešitev.

Odbor „Matiče Slovenske“ je izvolil v seji dne 28. marca t. l. odsek, ki naj pripravi vse, kar je treba za izdavo »tehničnega nemško-slovenskega slovarja«. V ta namen se obrača ta odsek do vseh, ki so morda že nabirali ali še nabirajo tehnične izraze bodisi med narodom bodisi po tiskovinah — s prošnjo, da mu blagovolijo svoje zbirke dati na razpolaganje ali mu vsaj naznaniti, kakšne zbirke imajo t. j. v kakšne tehnične stroke spadajoče in kako obširne, in ali bi jih bila volja nabrano gradivo v porabo prepustiti »Slovenski Matici« za slovar, ki se ima o svojem času izdati. Dopisi, tihoči se te stvari in zbirke naj se pošiljajo »Slovenski Matici« v Ljubljano. Pripravljalni odsek za izdavo tehničnega slovarja.

Kirdžali. Podonavska povest. Poljski spisal Mihael Čajkovski. (Drugi popravljeni natisk.) »Slovanska knjižnica«, snopič 134—137. V Gorici 1904. Natisnila in založila »Goriška Tiskarna« A. Gabršček. — Slovečo Čajkovskega povest, ki vnema zlasti mlado kri do sanjavega entuziazma, imamo sedaj v drugem natisku. Prepričani smo, da si pridobi mnogo navdušenega čitateljstva!

„**Sv. Ahacij**“ in „**Mučenci**“ je naslov knjigama, ki ju je izdala »Družba sv. Cirila in Metoda« v svojo korist in mladim Slovencem in Slovenkam v veselo duševno razvedrilo. Prvo je spisal vrli župnik Ivan Vrhovnik, drugo pa Hrvat Milutin Mayer. Obe naj doneseta čitajočemu občinstvu mnogo moralnega in naši šolski družbi obilo materialnega dobička!

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Ivan Lapajne, učitelj v Cerkljah na Gorenjskem 70 K 6 h, čisti dohodek veselice, katero je priredilo cerkljansko učiteljstvo dne 19. junija v Cerkljah na Janko Vavknovem vrtu. — G. F. Omersa, trgovec in posestnik v Kranju, povodom praznovanja 40letnega jubileja 20 K; g. S. Skulj, nadučitelj v St. Janžu, nabral v veselji družbi na vinskem malkovcu z geslom: »Sola — bodočnost« 5 K 80 h; gđc. Kristina Demšar, učiteljica v Šmartnem pri Litiji 11 K, katere sta darovala dva, ko sta bratovščino pila, namesto »štetana« vina. Živili darovalci in nasledniki!

J. Dimnik,
blagajnik.

Kolekta poštih znamk za učiteljski konvikt. Zadnje dni so došle blagajniku zopet tri kolekte in sicer po ena iz postojinskega in radovljiskega okraja, ena pa iz »Čoklarije« v ljubljanski okolici, katera je pa bila opremljena še s pošto nakaznico, vredno 13 K. Živelci »Čoklarji« in drugi darovalci! Kdor želi tiskanih »kolekt«, jih lahko dobi pri blagajniku Dimniku. Gibati so se začeli tudi na Štajerskem. Prav tako!

—mn—

Nagrobni spomenik pokojnemu Črnologarju odkrijejo dne 7. julija ob 9. uri zjutraj v Šmarju pod Ljubljano z mašo in nagrobnim govorom. Zaradi neugodne zveze vlakov bo že ob 11. uri skupno skromno kosilo, za katero se je zglasiti pri g. nadučitelju Simonu Punčahu v Šmarju vsaj do 6. julija in bo stalo 1 K 10 h.

Osebnosti na Štajerskem. Učiteljica na Teharjih pri Celju, Olga Sittig, je postala meščanska učiteljica v Judenburgu; za nadučitelja v Kapli je imenovan Jos. Widmoser, dosedaj učitelj v Marenbergu. Stalne učiteljice so postale: Adela Fabiani od Sv. Andraža v Leskovicah za Loče, Roza Lapajne v Cirkovicah in Eliza Kukovec v Stoprcih. Službi menjati se je dovolilo učiteljici Ljudmili Mesar v Dramljah z učiteljico Pavlino pl. Zierfeld v Reki-Straži pri Tolminu.

Osebnosti. G. Fr. Kopitar iz Čateža je imenovan za nadučitelja v Stopčah.

Nova šola. Deželni šolski svet kranjski je odredil, da ustanove na Malenskem vrhu v Poljanski dolini enorazrednico.

Razširjena dekliška šola. Deželni šolski svet je dovolil, da se razširi štirirazredna dekliška šola v Kranju s prihodnjim šolskim letom v petrazrednico in potem sukcesivno dalje. Klerikalci so delali tej razširitvi silne zapreke, a k sreči — zaman!

Karel pl. Stremayer. V starosti 71 let je 22. pret. m. popoldne umrl dr. Karel pl. Stremayer. Rojen je bil v Gradcu. Leta 1849. je bil izvoljen v frankobrodski parlament, kjer se je pridružil vsenemški stranki. Načelom stranke je ostal vedno zvest in zlasti Slovenci smo to bridko občutili. L. 1861. je bil Stremayer izvoljen v štajerski dež. zbor in v dež. odbor, leta 1868. pa ga je Giskra poklical v ministrstvo notranjih del. Naučni minister je postal v Hasnerjevem ministrstvu in ostal na tem mestu tudi v ministrstvu grofa Potočkega. Po Hohenwartovi epizodi je prišel Stremayer zopet na krmilo in bil v Auerspergovem kabinetu od l. 1871. do leta 1879. naučni minister. V tej dobi je izvršil sicer zaslužno delo, to je reformo konfesionalnih zakonov — žal, da je velik del tega dela ostal samo na papirju. Stremayer je imel nalogo, prepričati cesarja, da se je zaradi proklamacije papeževe nezmotljivosti bistvo rimske cerkve izpremenilo, in opravil je to nalogo tako dobro, da je vlada odpovedala konkordat. Takrat je po vsi Avstriji zavladalo nepopisno veselje. Slovencem je bil Stremayer v narodnem oziru skrajno sovražen. To je posebno pokazal, ko je po Hohenwartu prišel zopet do oblasti. Tudi slovenske profesorje je Stremayer kruto preganjal in s cinično odkritostjo rekel, da so slovenski profesorji najboljši, kadar so sto milj od svoje domovine. Od l. 1879. se ni Stremayer več udeleževal političnega življenja.

Možitev učiteljic. Na neko pritožbo je upravno sodišče izjavilo, da je poroko učiteljice, izvršeno brez dovoljenja kompetentnih oblasti, smatrati za prostovoljni izstop iz službe.

Izpod Triglava nam piše prijatelj: V radovljiskem okraju prirede jeseni sadno razstavo. Odbor v ta namen je izvoljen in prične takoj z delom. Da pri izvolitvi odbora niso mogli prezreti učiteljev, je umljivo, ker je znano, da so nekateri v okraju izvrstni sadjarji. In res je izmed 21 izvoljenih 8 odbornikov našega stanu. Podpredsedništvo, tajništvo in blagajništvo je v rokah učiteljev in tudi druga važna mesta v raznih odsekih zavzemajo naši tovariši. Pač res: učitelji so povsod zraven, kjer je dovolj dela. Da bi to dejstvo mero-dajni krogi tudi primerno uvaževali!

Ministrstvo za vojno mornarico. Dunajski listi pišejo o nameri, da bi se sedanja sekcija za vojno mornarico na vojnem ministrstvu izpremenila v samostalno ministrstvo vojne mornarice. Sterneck je delal na to, da bi se osnovalo posebno ministrstvo za mornarico. Ker pa kani sedanji poveljnik mornarice, baron Spaun, oditi kmalo v pokoj, bi postal minister mornarice najstarejši aktivni mornarski častnik, in ta je nadvojvoda Karel Štefan. Po drugi strani pa se dementuje ta vest. — Najbrže pa bo resnična. Saj store za vojaštvo vse, kar hočejo, a za šolstvo — nič!

Z lga nam pišejo: Dne 20. rožnika t. l. je umrl na Krementci pri Igu g. Anton Kraljič v 77. letu svoje dobe. Pokojni je bil 24 let član krajnega šolskega sveta, več let občinski odbornik in član cestnega odbora. Sej krajnega šolskega sveta se je vedno udeleževal ter bil sploh prijatelj šoli in šolski mladini, ki se je udeležila z učiteljstvom pogreba dne 22. rožnika. V znak naklonjenosti do šole, je volil pokojni za ubožne učence znesek 100 K. Bodi prijaznemu možu blag spomin!

Z Vidma ob Savi nam pišejo: Naša šolska efektna loterija prav dobro napreduje. Srečke se še dobijo po kroni. V kratkem začne loterijski odbor sestavljati listo dobitkov. Tiste trgovce, tvorničarje, obrtnike in posestnike, ki hočejo konkurirati s svojim blagom, opozarjamo, naj blagovolijo vpslati cenike na loterijski odbor na Vidmu.

„Umazanost“. »Slovenec« z dne 22. pret. mes. obkłada z umazanostjo našega tovariša g. Dimnika, ki je tudi občinski svetnik ljubljanski. In zakaj?

Občin. svetnik Dimnik je poročalv seji občin. sveta dne 21. junija o prošnji vodstva zasebne dekliške osemrazrednice v Lichtenthurničnem zavodu za izredno nagrado 200 K, češ, da potrebuje novih učil, ker hodijo v zavod hospitirat učenke višje dekliške šole. Župan je nasvetoval nagrado 100 K, čemur se je tudi šolski svet pridružil. Obč. svetnik dr. Požar je prosil župana za pojasnilo, kako pravijo nadzorniki o zavodu, ali je vzoren zavod in ali vzgaja v narodnem duhu. Župan je odgovoril, ako bi ne bil zavod dober, bi sploh nagrade ne bil priporočal. Vsa poročila šolskih nadzornikov se glase prav povoljno. Učiteljice so vzorne ter dosegajo prav izborne uspehe. Kar se tiče vzgoje v narodnem duhu se deklice v šoli sami v narodnem duhu vzgajajo, le v zavodu samem, izven šole se preveč nemškutari, ker je deklicam izven šole prepovedano slovensko govoriti. — Profesor dr. Požar je izjavil, ako po tem poročilu primerjamo ta zavod z drugimi šolami glede šolske vzgoje, bi se mu pač spodobila nagrada 200 K. Uršulinski zavod dobiva nad 1500 dotacije, nemška šola pa stane mesto s stanarino vred letnih 6323 K. (Klici: K temu pa smo bili le prisiljeni!) Poročevalec Dimnik je pripomnil, da se take cene šole lahko napravijo po vsi deželi, ako nastavijo sestre ali celo mežnarje, toda vpraša se, v kakem duhu se mladina vzgaja. Dekliška šola pri Sv. Jakobu je gotovo najboljši zavod svoje vrste, kar zatrjujejo profesorji pri sprejemnih izpitih na učiteljski in v višji dekliški šoli, a vendar dobi le malo dotacije. Dr. Požarjev predlog je bil odklonjen, odsekov pa sprejet. — To je Dimnikov greh! Nam se zdi prav, da ne podpira napredna Ljubljana samostanskih šol, ker imajo same ogromno denarja. Ne zdi se nam pa prav, da se prof. in ravnatelj višje dekliške šole, dr. Požar, zavzema za redovniško vzgojo. To ni dobro zamenje. Lansko leto je bil dr. P. prvi, ki se je oglašil proti povišanju dotacije za knjižnice na mestnih šolah, letos se pa zavzema za redovniške šole. To je, kakor rečeno, slabo znamenje! »Slovincu« je to seveda prišlo prav, zato zopet žuga vsemu učitelstvu, da se bo maščeval, ko pojde za povišanje plač. Saj vemo: Za šolske sestre, ki jim ničesar ne manjka, ima srce, za sto in sto stradajočih učiteljskih rodov in pa ga nima. To je stara resnica, ki se popolnoma ujema z nauki svete katoške cerkve!

Vrtna veselica, ki jo je priredilo učitelstvo kranjskega okraja v Cerkljah na vrtu g. J. Vavkna v prid kranjski dijaški kuhinji in učiteljskemu konviktu, se je prav dobro obnesla.

Imela je dober moralen in, kakor upamo, tudi materialen uspeh. Petje pod vodstvom g. J. Lapajnetja je bilo res lepo; seveda pa tudi ni lahko dobiti toliko in takih dobrih pevcev-učiteljev, kakor so bili ravno tu, Zlasti lepo so peli zbor »Gorenjci« iz »Gorenjskega Slavčeka«, čveterospev in posebno precizno še »Sesterospev« iz Prodane neveste, ki so ga morali ponavljati. G. Rapè in g. K. Mahkota sta zapela tudi tri lepe dvospeve s spremljevanjem klavirja. G. Šprahman je svoj klavirski part rešil prav lepo. Da bi se vsi ti zbori peli v kaki dvorani in ne pod milim nebom, bi prišli šele do prave veljave, in občinstvo bi sigurno vedelo petje še bolj ceniti. — K materialnemu uspehu so poleg vstopnine pripomogle razne šaljive igre, kakor: srečolov, šaljiva pošta, korijandoli, šaljivi muzej i. t. d. Za razpečavanje številčk, za lepko in drugega se nam je zahvaliti posebno še gospodični Zarnikovi, Vavknovi in Bizjakovi.

Veselic je posetilo precej občinstva iz Kranja, Ljubljane in okolice; z zadoščenjem omenjamo okr. glavarja g. Alfonza Pirca in dež. poslanca Cirila Pirca.

Splošno izjavljamo opetovano, da nas je veselica radostno presenetila in da je le želeli, da se tudi v prihodnje priredi še kaj enakega, in ne samo tu, saj je povsodi dokaj učiteljstva, ki so izvrstni pevci, oziroma pevke. To nam bo vsem le v prid in zadovoljstvo. **E. A.**

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani javlja vsem svojim podružnicam to-le: Vseposodi priznavajo, da je družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prepotrebna, vse-

povsodi priznavajo, da je njeno delovanje v največjo korist našemu milemu slovenskemu narodu; vseposodi priznavajo, da je ista vsestransko podpore potrebna, če naj doseže svoj vzvišeni smoter. Vkljub temu pa nima naša družba v svojem narodu tiste splošne podpore, ki bi jo morala dobivati. Za Čehi z njihovo »Osrednjo Matico« stojimo daleč daleč Slovenci s svojo »Družbo sv. Cirila in Metoda.« Denarni primanjkljaj se družbi večja leto za letom. Leto za letom so ogromne potreščine, a podpore, ki naj pokrijejo družbine potreščine, pa ne rastejo sorazmerno z njimi. Prevažna vprašanja čakajo že davno na rešitev, a gmotno družbino stanje ne pripušča, da bi se rešila ugodno. Prispevki, ki prihajajo naši družbi, so postali tako pičli, da ista ne more več izhajati brez izrednih denarnih operacij. Ako oni faktor ki ima edini korist od naše družbe, naš slovenski narod, ne podpre naše družbe tako, da bi mogla izhajati, prisiljeno bo vodstvo opustiti realiziranje marsikake koristne naprave. Naval s tujejezičnih strani na naš narod je vedno hujši in ljutejši. A sredstva naše družbe so v primeri s sredstvi naših nasprotnikov prav malenkostna in zaradi tega v takih slučajih ne moremo tako delovati, kakor bi želeli in morali. Prva opora naši družbi pa so podružnice, ki so posejane po vsem slovenskem ozemlju. V njih naj bi se zbirali vsi Slovenci, bodisi gospod ali kmet, ter naj bi na ta način podpirali svojo matico: družbo sv. Cirila in Metoda. Mnogo je podružnic, ki res redno delujejo, ki pobirajo doneske članov ter jih vestno pošiljajo glavni družbi. Vsem tem bodi tu izrečena najiskrenejša zahvala na njih neumornem domodnem naporu. Te podružnice naj bi bile zgled rodoljubja vsem onim podružnicam, ki takorekoč spe. In teh je, žal, mnogo. Tem podružnicam, oziroma njih vodstvom, veljaj v prvi vrsti pričujoči poziv. Zdramijo naj se, pomneč, da je vsak izmed nas toliko, kar premore, za mili narod storiti dolžan. Vodstvo se torej obrača do vseh svojih podružnic s prošnjo, naj iste, kjer je le mogoče in čim prej prirede kake veselice naši družbi v korist ali pa vsaj čim prej nabere prispevke svojih članov za leto 1904 ter jih vpošljejo vodstvu, da ne pride družba v najneprijetnejše položaje. Sedaj trkamo — odprite! Če preslišite glas, ne sodite nas, ko bo prepozno — ne recite, da smo mutasti bili takrat, ko nam je bila dolžnost govoriti.

Sulferajnsko šolo v Slov. Gradcu je štajerski dež. šolski svet sporazumno z deželnim odborom razširil v štiri-razrednico, dasi ima marsikaka enorazrednica na kmetih več učencev kot ta privilegovana ponemčevalnica. Kam plovemo?

† **Francišek Gros**, upokojeni učitelj, je umrl dne 12. junija t. l. v Matenji vasi pri Postojni. Rojen je bil l. 1843. v Sodražici, nazadnje je služboval v Matenji vasi. Upokojen je bil v decembru 1903. Bil je vse svoje dni velik siromak, ki je mnogo prestradal in pretrpel. R. i. p.!

Št. Jakobska šola na Koroškem — razdeljena! Nemški časniki poročajo, da je naučno ministrstvo zaukazalo, da se mora s prihodnjim šolskim letom slovenska šola v Št. Jakobu razdeliti! S tem so dali nov udarec Slovincem, zakonu in zdravi pedagogiki. A kaj to mar vladajoči kliki, ki ji je edini namen kruto ponemčevanje!

Italijansko šolo so ustanovili v Beljaku na Koroškem. Zoper to Nemci ne ugovarjajo. Ako pa Slovenci domačini zahtevajo slovenskih šol, je ves nemški tabor pokonci in šolske oblasti počno vse mogoče, da jo uničijo. To je pravica!

Listnica uredništva.

Zaradi obilice gradiva smo morali več važnih stvari danes odložiti za poznejše številke. Zato je izostala tudi »Pisarna«. Vse pride polagoma!

Kateri z otroki blagoslovljeni nadučitelj večrazredne, blizu železnice ali drugače ugodno ležeče šole na Spodnjem Štajerju želi potom

menjave službe

z učiteljem II. plačilnega razreda in s postranskimi dohodki priti blizu **gimnazije?**

Ponudbe pod: „Dijak“ Marburg a/D. Hauptpost, poste restante.